

Методичні рекомендації для керівників гуртків щодо проведення заходів в рамках відзначення Дня Української писемності та мови

Мета: поглибити знання учнів про історію виникнення письма та етапи розвитку писемності в Київській Русі, а також про історію свята «День української писемності та мови». Важливо формувати усвідомлення того, що українська мова є нашим безцінним скарбом, без якого неможливе існування жодного народу, а також держави України. Планується розширити знання про красу та багатство української мови, акцентуючи увагу на її унікальних особливостях. Додатково, ми прагнемо розвивати у учнів акторські здібності, навички командної роботи, пробуджувати почуття національної гідності, а також виховувати любов і повагу до рідної мови і культури, закріплюючи погляди на важливість збереження мови як важливого елемента нашої ідентичності.

27 жовтня в Україні відзначається День української писемності та мови. Свято приурочене пам'яті про святого Нестора. Державне свято було започатковано 1997 року Указом Президента **«Про День української писемності та мови»** на підтримку «ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства».

Традиційно у День української писемності та мови проводиться **Всеукраїнський радіодиктант національної єдності**. Це проєкт, головна мета якого не стільки перевірка грамотності, скільки єднання довкола української мови. Долучитися до написання диктанту може будь-хто.

Особливо важливим свято стає у дні повномасштабного вторгнення росії в Україну. Продовж багатьох століть мову

забороняли та намагались викоринити, а над носіями вчиняли геноцид. Зараз, на жаль, ми спостерігаємо циклічність історії, тому особливо важливо вшановувати мову та не забувати про її історію.

Довідка

День української писемності та мови традиційно святкували 9 листопада. Цього року дата свята змінилася – Україна вперше відзначатиме День української писемності та мови 27 жовтня. Перенесення пов'язане з переходом Православної церкви на новоюліанський календар, згідно з яким дати неперехідних свят змістилися на 13 днів раніше. Тож день пам'яті Нестора Літописця випадає на церковне свято 27 жовтня.

Мова — краса спілкування,

Мова — як сонце ясне,

Мова — то предків надбання,

Мова — багатство моє.

Мова — то чиста криниця,

Де б'є, мов сльоза, джерело,

Мова — це наша світлиця,

Вона як добірне зерно.

Мова — державна перлина,

Нею завжди дорожить:

Без мови немає країни —

Мову, як матір, любіть!

Корені українського слова проросли з найдавніших діалектів праслов'янських племен, рясними пагонами розвинулися в часи Давньоруської держави. Древнє слово квітами-перлами розцвітало у найдавніших пам'ятках культури Київської Русі, у полемічних творах, у красному письменстві різних часів.

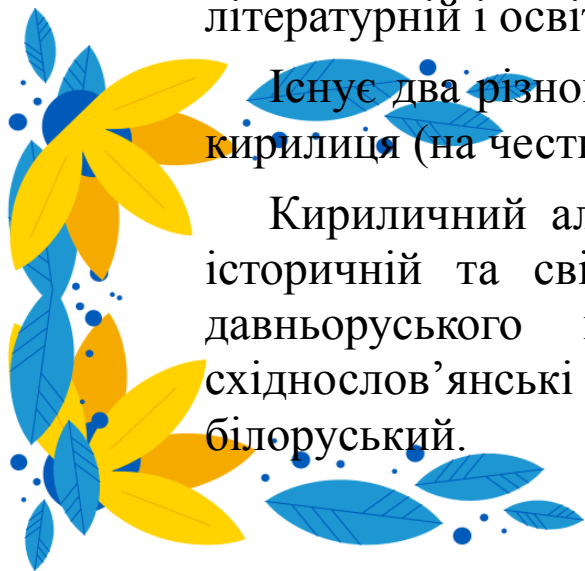
Сьогодні наше свято – це свято української мови та писемності. З часу винайдення писемності фактично почався період документальної історії людства, тому стало можливим не тільки передавати мовну інформацію на відстані, але й закріпити її в часі.

Перші спроби письма відносяться приблизно до 35-50 віків до нашої ери. Спочатку це була гілочка пальми – знак миру. Потім – схематичне зображення предмета чи якогось явища. І нарешті – ієрогліфи. Прямим попередником слов'янської мови – є алфавіт, створений великими просвітителями слов'ян – братами Кирилом і Мефодієм.

Костянтин Філософ (Кирило) і його брат Мефодій походили із Солуня (сучасні Солоніки). За тих часів людність у цьому місці складалася наполовину з греків, наполовину з слов'ян. Грекиною була мати братів, а батько – болгарин. Тому брати з дитинства добре знали як грецьку так і мову солунських слов'ян. Костянтин (Кирило) (827 – 14 лютого 896 р.), здобувши освіту в Константинополі, знав східні мови, латинську, арабську і старослов'янську, був талановитим філологом, працював бібліотекарем у патріаршій бібліотеці, викладав філософію у вищій константинопольській школі. Мефодій (815 – 6 квітня 885 р.) був управителем однієї слов'янської провінції у Візантії, а згодом став помічником Костянтина в місіонерській, літературній і освітній діяльності.

Існує два різновиди старослов'янських писемних знаків: кирилиця (на честь першовчителя слов'ян) і глаголиця.

Кириличний алфавіт з XI ст. широко застосовується в історичній та світській літературі східних слов'ян. Від давньоруського періоду його успадкували всі три східнослов'янські народи: російський, український і білоруський.

В історії кириличного письма розрізняють три періоди: устав, півустав і скоропис. У середині XVI ст. у східних слов'ян виникає друкарство, друкований алфавіт створений з деякими змінами, на основі півуставного письма. Перша датована книга під назвою "Апостол" надрукована в Москві в 1564 р., в Україні – у Львові – 1574 р. Іваном Федоровим. У 1708 р. старий друкарський алфавіт зазнав реформ. Петро I ввів нову систему знаків – гражданку. З нього усунені деякі зайві літери. Писемність звільнилася від складної системи знаків наголосу.

У Київській Русі книги цінувалися, як рідкісні скарби. Мати декілька книг означало володіти цілим багатством. "Повість минулих літ" називає книги "ріками, які наповнюють весь світ мудрістю незмірної глибини". "Якщо старанно пошукати в книгах мудрості, – зазначав літописець, – то знайдеш користь душі своїй".

Ведучий: Україна та її культура святкують своє відродження. Але цьому передувала тяжка боротьба. Дуже багато жорстоких літ і століть пережила наша невмируща мова, мужньо зніши і витерпівши наругу наймогутніших царських сатрапів та посіпак шляхетсько-панських і своїх панів.

